

viri eruditi oculis dignus: ni fallor; aliquando unica aliorum commemorata hypothesis etiam philosophica te deducet ad sententiarum multarum, quas tenet, cognitionem. Unde ego nullus dubito, quin historia philosophica, & ad ineunda sermonum exordia, & ad nectendas periodos, & ad expiscandas aliorum sententias multum prodesse queat. Imo indecorum saltem est eruditionem profiteri, & tamen non posse cum unoquoque eruditorum, si ferat occasio, ipsi accommodatos inire sermones: ut enim displicet, si quis coram sexu muliebri, & hominibus non eruditis de causa materiali & formali, de Homero, Platone vel de algebraicis loquatur inventis; ita non minus ridebitur, qui assolet ex erudito annonæ caritatem percontari, de linteis differere, canum numerare passus, aut lippis atque tonsoribus usitato more serenum cœlum mirari.* Hæc qui evitare voluerit, satis adminiculorum reperire poterit in disciplinis, quæ reliquarum instrumenta sunt, speciatim historia philosophica. Hac, ut & reliqua re litteraria probe instructus, adeat bibliothecas, musea, tabernæ librarías & quæ sunt alia, eruditorum colloquiis aptata loca, & fructus sentiat ipse.

§. VIII.

De ejus usu in ma- nud. ad relevatio- nem. Sed leviora forte hæc quibusdam videbuntur, in primis iis, qui uni Musarum tanto adhærent affectu, ut reliquas omnes alto aut spernant supercilio, aut penitus ignorent. Faciamus itaque, quod promisimus, ostendamusque quam utilitatem ex studio historiæ philosophicæ sentire possint Theologiæ cultores. Primum, ut puto, theologi officium est, homines ad agnoscendam sacrarum litterarum divinitatem deducere, nisi forte quis velit barbarum quendam & ab omni rationis usu alienum, ἀλογον Paulus vocaret, christianismum comminisci. Unde theologi argumentis verosimilibus ex omnibus pene philosophiæ

* vid. Mr. de Bellegarde reflexions sur le ridicule de l'impolitesse, & de l'impertinence.